

İSMAİL NUMAN TELCİ**Türkiye-Afrika ilişkileri: İş birliğinden stratejik ortaklığa**

Türkiye son yıllarda daha fazla önem atfettiği Afrika ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmek amacıyla girişimlerini sürdürüyor. Bu noktada Afrika'yı stratejik bir bölge olarak gören Cumhurbaşkanı [Recep Tayyip Erdoğan](#) kıtayı Türk dış politikasının gelecek dönemdeki önemli bir açılım alanı olarak kabul ediyor. Bu durum Türkiye'nin bölgeye yönelik siyasi ve ekonomik ilişkilerinde de kendisini gösteriyor.

2002'de Afrika'daki 12 ülkede büyükelçilik düzeyinde diplomatik temsilciliği bulunan Türkiye'nin halihazırda 40 büyükelçiliği bulunuyor.

Bu yaklaşma ekonomik ve kültürel ilişkilere de yansırken Türkiye ile Afrika ülkeleri arasındaki ticaret hacmi 16 yılda 6 kat artarak 20 milyar dolara ulaşmıştır. Türkiye'nin son dönemde Afrika'ya yönelik artan ilgisinin bir başka göstergesi de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın dış gezileridir.

Başbakan olarak göreve başladığı 2002'den bu yana 28 Afrika ülkesini ziyaret eden Erdoğan 26 Şubat'ta başladığı Afrika turunda Moritanya ve Mali'ye de giderek bölgede ziyaret ettiği ülke sayısını 30'a çıkarmıştır. Cumhurbaşkanı Erdoğan Afrika turu kapsamında 2013'ten bu yana ikiye kez ziyaret ettiği Senegal ve Cezayir'e de giderek bu iki ülkeye özel önem verdiğini göstermiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın son Afrika temaslarına daha yakından bakmak gerekirse dört ana boyutun varlığından söz edilebilir: siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel. Siyasi açıdan değerlendirildiğinde bu ziyaretler Türkiye'nin küresel dış politika vizyonu bağlamında Afrika'ya stratejik bir değer atfettiğini göstermektedir.

Nitekim Erdoğan Türkiye Cumhuriyeti tarihinde Moritanya ve Mali'ye devlet başkanı düzeyinde ilk ziyareti gerçekleştirirken Senegal ve Cezayir'le var olan iyi ilişkileri derinleştirme adına önemli anlaşmalara imza atmıştır.

Anlaşmalar ve yatırımlar

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın ziyaretinin bir başka dikkat çeken boyutu ise ekonomidir.

Berberinde birçok iş adamını da götüren Erdoğan dört ülkede de yaptığı konuşmalarda ekonomik ilişkilere özellikle vurgu yapmıştır.

Türkiye-Cezayir İş Forumu'na katılan Cumhurbaşkanı bu ülke ile Adana Yumurtalık Serbest Bölgesi'nde 1 milyar dolarlık yatırımın hayat geçirileceğinin müjdesini vermiştir. Yüzde 7'lik büyümeyle Afrika'da bu anlamda öne çıkan ülkelerden Senegal'de de Türk yatırımlarının artırılması konusunda Dakar yönetiminden destek isteyen Erdoğan Türk firmalarının çok daha kaliteli işleri daha düşük maliyetlere yapabileceğini belirtmiştir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Moritanya ve Mali ile de ticaret hacminin artırılması konusundan birçok anlaşmanın imzalandığını duyurmuştur.

Kültürel ilişkiler bağlamında da bu ülkelerle olan toplumsal bağların güçlendirilmesi konusunda girişimler devam etmiştir. TİKA'nın özellikle Cezayir ve Senegal'deki faaliyetleri bu anlamda dikkat çekerken kuruluşun Moritanya'daki ofisinin açılışı da Erdoğan'ın bu ülkeye ziyareti sırasında yapılmıştır.

Türk kültürünün yurtdışında tanıtılması amacıyla hizmet veren Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri'nin bir şubesinin de Senegal'in başkenti Dakar'da açılmasına karar verilmiştir.

Coğrafya açılımları

Bu temaslarla Erdoğan yönetiminin Türkiye'nin uzun yıllar göz ardı ettiği Afrika coğrafyası ile hızlı bir yakınlaşmayı hedeflediği söylenebilir. Bu nedenle özellikle 2005'ten bu yana Afrika coğrafyasına yönelik daha esaslı bir strateji geliştirilirken bölge ülkeleriyle yakın ilişkiler tesis edilmesi amaçlanmaktadır.

Türkiye'nin bu stratejisinin arkasında ise birkaç temel motivasyondan bahsedilebilir:

Bunlardan ilki Türk dış politikasının son dönemde daha aktif bir tutum izleyerek ülkenin uzun yıllar benimsediği Batı merkezli dış politikadan ayrılarak yeni coğrafyalara yönelmesidir. Bu çerçevede küresel bir siyasi aktör olma yönünde adımlar atan [Ankara](#), bunun Afrika bölgesinde de etkili politikalar izlemekten geçtiğinin farkındadır. Bu nedenle özellikle son yıllarda bölgeye yönelik siyasi, ekonomik ve kültürel açılımlara hız verilmiş, Afrika ile Türkiye arasında birçok anlamda yeni bağların tesis edilmesine çalışılmıştır.

Türkiye'yi Afrika bölgesine yönlendiren bir diğer motivasyon kıtanın ekonomik olarak bakir ve yatırımlar açısından fırsatlar barındırıyor olmasıdır. Bu durum Türkiye hükümeti ve iş adamları tarafından dikkatle değerlendirilmekte ve bölge ülkelerine yönelik kamu ve özel sektör yatırımlarının ciddi rakamlara ulaştırılması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda bölgede endüstri, sanayi, inşaat, ulaşım, turizm ve madencilik gibi alanlarda Türkiye merkezli yatırımlar sürekli artmaktadır.

Bu noktada üçüncü bir motivasyon da Afrika pazarının büyük oranda Batılı ülkeler tarafından yönetilmesidir. Bu ülkelerin ve yatırımcılarının Afrika'ya yönelik politikaları geçmişteki sömürgeci yaklaşımlarının izlerini taşıması bölge halklarının gerçek anlamda bu yatırımlardan yararlanamamasına neden olmaktadır. Buna karşın Türkiye, Afrika ile geliştireceği yeni ekonomik ilişkilerde bölge toplumlarının da faydalanacağı bir yaklaşım benimsemektedir. Bu yönüyle Türkiye yatırımlar yaparken bu ülkelerin kapasitelerinin gelişmesi anlamında da desteklerde bulunacaktır.

Türkiye'nin Afrika'ya yönelik stratejisinin bir başka motivasyonu ise bölge ülkelerinin birçoğu ile güçlü tarihsel bağlar ve benzer kültürel değerlere sahip olmasıdır.

Özellikle Kuzey Afrika, Afrika Boynuzu, Sahil bölgesi ve Batı Afrika'daki birçok ülke için geçerli olan bu durum Ankara'nın bu coğrafyalardaki ülkelere yönelik daha yakın politikalar izlemesine neden olmaktadır.

FETÖ ile mücadele

Son olarak Erdoğan yönetimi terör örgütü FETÖ ile küresel düzeyde yürüttüğü mücadelede Afrika'yı önemli bir cephe olarak görmektedir. Özellikle bu bölgede var olan FETÖ okullarının Maarif

Vakfi'na devredilmesi konusunda yoğun çaba sarf eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, Mali (18), Senegal (12) ve Moritanya'da (5) bu anlamda ciddi ilerleme sağlanmasına önyak olmuştur.

Örgütün güçlü olduğu bölgelerden olan Afrika bu nedenle Türkiye'nin dış politikasında giderek daha fazla öneme sahip hale gelmiştir.

Afrika coğrafyasına yönelik Türkiye'nin bu politikaları önümüzdeki dönemde de devam edecektir.

Bu anlamda Ankara, Afrika ile olan ilişkileri derinleştirmek amacıyla ihtiyaç duyduğu insan ve kapasite eksikliğini ortadan kaldırma yönünde adımlar atmaktadır. TİKA, YTB ve Yunus Emre Enstitüsü gibi kamu kurumları bölgedeki faaliyetlerini hızlandırırken birçok sivil toplum kuruluşu da Afrika'da çalışmalarda bulunarak Türkiye'nin bu yönde çabalarına destek olmaktadır.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **Türk dış politikasında stratejik bir bölge olarak Afrika (30.12.2017)**
- > **BAE'nin bölgesel ihtirasları ve Körfez krizi (1.7.2017)**
- > **Demokrasinin anlamsızlaşması (27.6.2015)**

SABAH

SABAH